

Maj 2016. godine

Komentari na Prijedlog zakona o ombudsmanu za ljudska prava BiH

Aktuelne aktivnosti na donošenju novog Zakona o Instituciji ombudsmana za ljudska prava BiH nužan su i dobrodošao korak u pravom smjeru – jačanja statusa i nezavisnosti Institucije. Tekst Prijedloga, koji je formuliralo Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH, predviđa značajna unapređenja¹, ali otvara i brojna pitanja te ostavlja mnogo razloga za zabrinutost. Tekst u ovoj formi i sa ovakvim rješenjima umnogome ignorira preporuke relevantnih međunarodnih tijela (naročito Međunarodnog koordinacijskoga komiteta državnih institucija za promoviranje i zaštitu ljudskih prava – ICC-a – i Venecijanske komisije), vodi slabljenju Institucije i neadekvatnom odgovoru na izazove vršenja njenih sve brojnijih nadležnosti, te gotovo izvjesnom gubitku “A” statusa prema međunarodnoj klasifikaciji državnih institucija za zaštitu ljudskih prava, koji imaju sve takve institucije koje u potpunosti djeluju u skladu sa međunarodnim standardima u ovoj oblasti.

Stoga su, na osnovu relevantnih međunarodnih standarda², dostupnih prethodnih analiza i ekspertskih mišljenja u ovoj oblasti u Bosni i Hercegovini³, ključnih sekundarnih izvora o ovoj problematici općenito⁴, ali i konsultacija sa relevantnim akterima, prvenstveno sa onima iz nevladinog sektora i akademske zajednice, formulirani konkretni komentari na aktuelni Prijedlog zakona o instituciji ombudsmana za ljudska prava BiH kako bi se na što konkretniji

¹ Bolja su rješenja ponuđena, npr., u pogledu postupka imenovanja ombudsmana, detaljnijeg uređivanja postupka po žalbama, te institucionalizacije saradnje sa civilnim društvom u formi savjetodavnog tijela.

² Pariški principi koji se odnose na status državnih institucija za promoviranje i zaštitu ljudskih prava, Generalna skupština UN, Državne institucije za promoviranje i zaštitu ljudskih prava, Rezolucija Generalne skupštine Ujedinjenih nacija 48/134, od 20. decembra 1993. godine (Generalna skupština UN, 1993), http://www.ombudsmen.gov.ba/documents/obudsmen_doc2014012212054704bos.pdf (stranica posjećena 16. 5. 2016); International Coordinating Committee of National Institutions for the Promotion and Protection of Human Rights (ICC), General Observations of the Sub-Committee on Accreditation (Geneva: ICC, 2013), <http://nhri.ohchr.org/EN/AboutUs/ICCAccreditation/Documents/SCA%20GENERAL%20OBSERVATIONS%20ENGLISH.pdf> (stranica posjećena 16. 5. 2016).

³ Vidjeti npr., Adrijana Hanušić, *Ombudsmen u sistemu zaštite od diskriminacije: Analiza situacije i karakteristični problemi* (Sarajevo: Analitika – Centar za društvena istraživanja, 2012), http://www.analitika.ba/sites/default/files/-publikacije/analitika_-_izvjestaj_-_ombudsman_10maj2013_bhs.pdf (stranica posjećena 16. 5. 2016); Analitika – Centar za društvena istraživanja, *Ombudsmen u sistemu zaštite od diskriminacije u Bosni i Hercegovini: Analiza situacije i karakteristični problemi* (Sarajevo: Analitika – Centar za društvena istraživanja, 2013), http://www.analitika.ba/sites/default/files/publikacije/analitika_-_policy_brief_-_ombudsman_24april2013_bhs.pdf (stranica posjećena 16. 5. 2016); Amra Obranović, “Ombudsmeni za ljudska prava u izvještaju za 2012. godinu: Ima li institucija još smisla?”, *Sveske za javno pravo*, br. 13 (2013), str. 32–36.

⁴ Vidjeti naročito, UNDP-OHCHR, *UNDP-OHCHR Toolkit for collaboration with National Human Rights Institutions* (New York, Geneva: UNDP-OHCHR, 2010), <http://www.ohchr.org/Documents/Countries/NHRI/1950-UNDP-UHCHR-Toolkit-LR.pdf> (stranica posjećena 16. 5. 2016); Gabrielle Kucsko-Stadlmayer, ur., *European Ombudsman-Institutions: A Comparative Legal Analysis Regarding the Multifaceted Realization of an Idea* (Vienna: Springer-Verlag, 2008).

i što jasnije argumentiran način ukazalo na njegove ključne manjkavosti i nedorečenosti, te sugerirale odgovarajuće izmjene.

Komentari su prezentirani na način da prate tekst aktuelnog Prijedloga, a ne prema prioritetima, odnosno značaju uočenih problema u samom tekstu.

Nadležnost Institucije (Poglavlje II)

1. Precizirati ulogu Institucije ombudsmana u kontekstu ZOSPI-ja

Zakon o Ombudsmanu za ljudska prava trebao bi precizno definirati ulogu i nadležnosti Ombudsmana kao centralne institucije za nadzor provođenja Zakona o slobodi pristupa informacijama BiH (ZOSPI), budući da sam ZOSPI (član 21) predviđa da se nadzorna funkcija nad provođenjem ovog zakona regulira propisima koji definiraju nadležnost Ombudsmana. U tom kontekstu, nadzor bi trebao naročito uključivati blagovremeno rješavanje žalbi podnosilaca zahtjeva, promoviranje i unapređenje ostvarivanja prava na informaciju, a kroz promociju standarda u ovoj oblasti, izradu priručnika za javna tijela o primjeni ZOSPI-ja, pružanje tehničke pomoći za javne institucije, kao i organiziranje obuka za javne službenike, provođenje javnih kampanja i aktivno djelovanje u javnosti u cilju afirmacije ne samo reaktivne, već i proaktivne dimenzije prava na pristup informacijama. Dosadašnje djelovanje Institucije u ovoj oblasti, prema mnogim ocjenama, neadekvatno je i nedovoljno⁵, te je novi Zakon o Ombudsmanu za ljudska prava BiH prilika da se otklone nedostaci i precizira uloga Institucije u domenu provođenja ZOSPI-ja. Takva odredba, naravno, ni u kom slučaju ne bi prejudicirala moguća drugačija rješenja u smislu institucionalnog okvira za provođenje Zakona o slobodi pristupa informacijama koja bi mogla biti usvojena u budućnosti.

2. Precizirati i elaborirati odredbu o statusu centralne institucije za borbu protiv diskriminacije

Odredba o statusu centralne institucije za zaštitu od diskriminacije trebala bi biti dio člana 5, koji definira nadležnosti Institucije ombudsmana za ljudska prava BiH, a ne člana 6 (Zaštita ljudskih prava), kako je predviđeno aktuelnim tekstom Prijedloga zakona.

Pored toga, potrebno je i dodatno elaborirati sadržaj, zahtjeve i implikacije uloge centralnog tijela za zaštitu od diskriminacije, jer to nije samo po sebi razumljivo pitanje, a nije dovoljno precizno definirano ni u samom Zakonu o zabrani diskriminacije. To je utoliko prije potrebno učiniti ako se uzme u obzir da Institucija ombudsmana za ljudska prava BiH efektivno objedinjuje dvije važne i kompleksne funkcije koje, npr., u Srbiji i Makedoniji vrše odvojena tijela – zaštitnik građana/ombudsman, s jedne, i tijela za borbu protiv diskriminacije, odnosno zaštitu ravnopravnosti, s druge strane.

---

⁵ Vidjeti, npr., Nermina Voloder, *Pravo na pristup informacijama u BiH: Ka efektivnijem institucionalnom okviru* (Sarajevo: Analitika – Centar za društvena istraživanja, 2015), <http://www.analitika.ba/bs/publikacije/pravo-na-pristup-informacijama-u-bih-ka-efektivnijem-institucionalnom-okviru> (stranica posjećena 16. 5. 2016).

Član 10 (Uvjeti za imenovanje)

3. Otkloniti nedoumice u pogledu uvjeta koji se tiče stručne spreme

Premda međunarodni standardi u ovoj oblasti izričito sugeriraju da pozicije u državnim institucijama za zaštitu ljudskih prava ne bi trebale biti rezervirane isključivo za pravnike⁶, trenutni tekst Prijedloga sadrži konfuznu i potencijalno kontradiktornu odredbu o tom pitanju. Prema tom tekstu, uvjet za poziciju ombudsmana je visoka stručna sprema (dakle – ne više pravni fakultet), što je korak u pravom smjeru u skladu sa relevantnim međunarodnim standardima. Međutim, u istom članu Prijedlog predviđa i to da za ombudsmana može biti imenovana osoba koja ima najmanje deset godina radnog iskustva u *pravnoj struci*, što je u našem pravnom sistemu praktično nemoguće ukoliko osoba nije završila pravni fakultet.

Imajući u vidu da je i sam predlagač, prema svemu sudeći, svjestan činjenice da insistiranje na kandidatima iz pravne struke nije u skladu sa međunarodnim standardima i preporukama međunarodnih tijela u ovoj oblasti⁷, ovu ograničavajuću odredbu potrebno je preformulirati na način da se zahtijeva najmanje deset godina iskustva u oblasti *zaštite ljudskih prava i sloboda građana*, što je znatno manje restriktivan uvjet u ovom smislu.

Član 11 (Sastav i postupak imenovanja)

4. Dvotrećinska većina

Potrebno je precizirati da se ombudsmani imenuju *kvalificiranom, dvotrećinskom većinom*. Kvalificirana većina, kako potvrđuju međunarodni standardi u ovoj oblasti, vodi većoj neovisnosti i legitimitetu institucije.⁸ I Venecijanska komisija nedavno je naglasila da bi u kontekstu ovog zakona bilo potrebno uvesti imenovanje dvotrećinskom većinom, iako je istakla i moguće probleme u praksi u tom slučaju.⁹ I zaista, ako je procedura imenovanja koju će voditi Zajednička komisija za ljudska prava Parlamentarne skupštine BiH predviđena kao alternativa aktuelnoj proceduri koju vodi *ad hoc* komisija, pored ostalog, i zbog heterogenijeg sastava Zajedničke komisije i predstavljanja svih relevantnih političkih aktera u tom tijelu¹⁰, teško je

---

⁶ ICC, General Observations of the Sub-Committee on Accreditation, para. 1.7; Osiguravanje pluralizma nacionalne institucije za ljudska prava (fusnota 2, supra); Vidjeti i European Commission for Democracy through Law (Venice Commission), Opinion on the Draft Law on Ombudsman for Human Rights of Bosnia and Herzegovina, CDL-AD(2015)034 (Strasbourg: European Commission for Democracy through Law, 26. 10. 2015), para. 56–58.

⁷ Vidjeti obrazloženje teksta Prijedloga koje se odnosi na član 10.

⁸ Vidjeti, European Commission for Democracy through Law (Venice Commission), Compilation on the Ombudsman Institution, CDL(2011)079 (Strasbourg: European Commission for Democracy through Law, 1. 12. 2011), str. 8, [http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL\(2011\)079-e](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL(2011)079-e) (stranica posjećena 16. 5. 2016).

⁹ European Commission for Democracy through Law, Opinion on the Draft Law on Ombudsman for Human Rights of Bosnia and Herzegovina, para. 61.

¹⁰ Vidjeti obrazloženje Prijedloga zakona o ombudsmanu za ljudska prava BiH koje se odnosi na član 11.

argumentirati da tu logiku širokoga *konsenzusa* u postupku imenovanja ombudsmana ne bi trebalo konzistentno primijeniti i u samom glasanju u Parlamentarnoj skupštini BiH.

5. Osnajiti konsultacije sa civilnim društvom u pogledu imenovanja ombudsmana

Imajući u vidu veoma loša iskustva u procesu konsultacija na svim nivoima vlasti, pa i na nivou Bosne i Hercegovine¹¹, bilo bi poželjno precizirati na koji će se način obaviti konsultacije sa civilnim društvom u pogledu liste kandidata. U tom smislu, bilo bi svakako uputno eksplicitno predvidjeti, npr., *ulogu predstavnika organizacija civilnog društva* u radu Zajedničke komisije za ljudska prava Parlamentarne skupštine BiH u postupku imenovanja ombudsmana – naprimjer, u statusu posmatrača sa određenim pravima.

6. Precizirati status rang-liste kandidata za poziciju ombudsmana

Potrebno je precizirati status rang-liste kandidata koju pripremi Zajednička komisija pri odlučivanju oba doma o imenovanju ombudsmana. Dosadašnja su iskustva pokazala da Parlamentarna skupština BiH u pravilu potpuno ignorira rang-listu kandidata¹², što narušava legitimitet procesa imenovanja, a time i imenovanih ombudsmana, pa i same institucije. Drugim riječima, ako se rang-lista kandidata formira u konsultacijama i u transparentnom procesu, ignoriranje takve liste kandidata od Parlamentarne skupštine BiH dovodi u pitanje čitav proces u kojem je sačinjena. Pritom treba imati u vidu da je upravo potreba za osiguravanjem “pluralističkog postupka imenovanja” jedna od ključnih preporuka Pododbora ICC-a za akreditaciju u pogledu izmjena i dopuna aktuelnog zakonskog okvira o Instituciji ombudsmana za ljudska prava BiH¹³.

Član 12 (Prestanak dužnosti, razrješenje i smjena ombudsmana)

7. Dvotrećinska većina za prijevremeno razrješenje ombudsmana

Predviđeno razrješenje prostom većinom u svim eventualno spornim situacijama (izuzev smrti, prestanka mandata i ostavke) također ne daje dovoljne garancije personalne neovisnosti ombudsmana, koja je navedena među principima proklamiranim u članu 3 Prijedloga (Osnovna načela djelovanja). Kao i za imenovanje, i za prijevremeno razrješenje potrebno je eksplicitno

---

¹¹ Vidjeti, npr., Centri civilnih inicijativa, *Javne rasprave u BiH – od forme ka suštini* (Tuzla: Centri civilnih inicijativa, 2014), http://www.cci.ba/dokumenti/Javne_rasprave_u_BiH.pdf (stranica posjećena 16. 5. 2016).

¹² Vidjeti, npr., Populari - Centar za socio-ekonomske studije, *Činimo li pravi izbor: Saga o reformi Institucije ombudsmana BiH* (Sarajevo: Populari - Centar za socio-ekonomske studije, 2009), <http://www.populari.org/files/docs/51.pdf> (stranica posjećena 16. 5. 2016).

¹³ Vidjeti, International Coordinating Committee of National Institutions for the Promotion and Protection of Human Rights (ICC), Report and Recommendations of the Session of the Sub-Committee on Accreditation (SCA) (Geneva: ICC, 11.-15. 10. 2010), para. 3.2, <http://nhri.ohchr.org/EN/AboutUs/ICCAccreditation/Documents/SCA%20-REPORT%20OCTOBER%202010%20-%20FINAL%20%28with%20annexes%29.pdf> (stranica posjećena 16. 5. 2016).

predvidjeti dvotrećinsku većinu, što je i mišljenje Venecijanske komisije¹⁴, ali i sve prihvaćenija praksa u brojnim evropskim državama, koja se uvodi sa ciljem sprečavanja politizacije i zloupotrebe ovog mehanizma¹⁵.

Član 17 (Podjela poslova po oblastima)

8. Potrebno je eliminirati podjelu poslova po oblastima

Prije svega, treba imati u vidu da nije poželjno da zakonodavna vlast utvrđuje modalitete podjele rada između ombudsmana na stalnoj osnovi. Na taj način zakonodavna vlast suštinski utječe na upravljanje Institucijom u praksi, što bi bilo u koliziji sa važnim principom funkcionalne neovisnosti Institucije¹⁶.

Pored toga, tri su oblasti u aktuelnom Prijedlogu formulirane vrlo nezgrapno, čak i proizvoljno.¹⁷ Posebno pada u oči da nije eksplicitno i adekvatno navedena podoblast koja reflektira nadležnosti Institucije u skladu sa Zakonom o slobodi pristupa informacijama BiH. S druge strane, nadležnost u oblasti borbe protiv diskriminacije navedena je u nelogičnoj i nekoherentnoj kombinaciji sa čitavim nizom područja zaštite ljudskih prava, pa je takva formulacija kontraproduktivna i doprinosi već raširenoj pogrešnoj percepciji u javnosti da je svako kršenje ljudskih prava diskriminacija. S tim u vezi, predložene oblasti rada ni u kom segmentu ne doprinose boljem funkcioniranju institucije, naročito jer usljed svoje heterogenosti ne omogućavaju odgovarajuću specijalizaciju odjela i osoblja i unapređenje kvaliteta rada u postupanju po žalbama, ali i u sačinjavanju specijalnih izvještaja i drugim predviđenim nadležnostima i aktivnostima Institucije.

Podjela rada unutar Institucije može se napraviti nakon što ombudsmeni budu imenovani, u skladu sa njihovom ekspertizom, trendovima i potrebama utvrđenim u praksi. Takvo rješenje usvojeno je i u nekim drugim višečlanim institucijama ombudsmana u Evropi, kao npr. u Švedskoj¹⁸.

---

¹⁴ Commission for Democracy through Law, Opinion on the Draft Law on Ombudsman for Human Rights of Bosnia and Herzegovina, para. 62.

¹⁵ Vidjeti, Kucsko-Stadlmayer, *European Ombudsman-Institutions*, str. 14.

¹⁶ O različitim aspektima neovisnosti institucije ombudsmana vidjeti više u Marten Oosting, "Protecting the Integrity and Independence of the Ombudsman Institution: The Global Perspective", *The International Ombudsman Yearbook*, br. 5 (2001), str. 13.

¹⁷ Oblasti navedene u Prijedlogu (član 17) su: a) zaštita od diskriminacije (sa čitavim nizom oblasti, koje uključuju, npr., i prava djeteta, prava osoba treće dobi ili pravo na privatni i porodični život); b) zaštita ljudskih prava i osnovnih sloboda; te c) zaštita vladavine prava i društvene solidarnosti (što, opet, uključuje čitav niz oblasti, uključujući i dobru upravu, zaštitu okoliša, pravo na rad, socijalnu i zdravstvenu zaštitu, biračko pravo itd.).

¹⁸ Vidjeti, "The Act with Instructions for the Parliamentary Ombudsmen", *Swedish Code of Statutes* 765/1986, 804/2014, para. 12, <http://www.jo.se/en/About-JO/Legal-basis/Instructions/> (stranica posjećena 16. 5. 2016).

Stoga bi ovu odredbu trebalo eliminirati. Alternativno, mogla bi je zamijeniti formulacija prema kojoj ombudsmani nakon imenovanja vrše efektivnu podjelu rada po oblastima, u skladu sa njihovom ekspertizom i realnim potrebama Institucije.

Član 30 (Izdavanje preporuka)

9. Potrebno je osigurati suštinsku podjelu rada na žalbama

Tekst Prijedloga zakona predviđa da se postupak vodi i preporuke donose samostalno, a “prema potrebi zajednički”, i ta se nejasna i neprecizna formulacija proteže kroz cijeli tekst (vidjeti i član 16, stav 6; član 28, stav 1). Očigledno pitanje koje se postavlja u ovom kontekstu jeste na koji se način utvrđuje potreba za zajedničkim odlučivanjem, što nije precizirano i što može dovesti do značajnih problema u praksi.

Imajući u vidu sve nedostatke i negativne posljedice konsenzualnog odlučivanja unutar Institucije po svim pitanjima, a na koje je ukazala i Venecijanska komisija u nedavnom mišljenju¹⁹, odredbu o mogućem konsenzualnom izdavanju preporuka (“prema potrebi”) potrebno je brisati. Alternativno, moguće je precizno i što restriktivnije navesti oblasti, odnosno pitanja po kojima se preporuke i druge odluke donose zajednički.

Član 38 (Finansiranje)

10. Potrebno je osigurati punu finansijsku neovisnost Institucije

Trenutno zakonsko rješenje, koje je, nažalost, zadržano i u aktuelnom tekstu Prijedloga, nije u skladu sa preporukama međunarodnih tijela i najboljom praksom u ovoj oblasti. Aktuelna budžetska procedura za Instituciju ombudsmena za ljudska prava BiH je takva da njeno rukovodstvo nema apsolutno nikakvu kontrolu nad konačnim prijedlogom budžeta Institucije koji Ministarstvo finansija i trezora BiH upućuje Parlamentarnoj skupštini BiH kao dio ukupnog budžeta institucija BiH. Konkretno posljedice nedostatka kontrole Institucije nad vlastitim budžetom su takve da je budžet Institucije u periodu od 2010. do 2013. godine smanjen za više od 13%²⁰, što je umnogome ograničava u ispunjavanju njenog višestrukog, kompleksnog mandata. Takva je praksa u suprotnosti čak i sa odredbama aktuelnog Zakona, u kojima se navodi da će budžet Institucije biti određen sa ciljem osiguranja “potpunog, nezavisnog i

---

¹⁹ European Commission for Democracy through Law, Opinion on the Draft Law on Ombudsman for Human Rights of Bosnia and Herzegovina, para. 50.

²⁰ Vidjeti, Ured za reviziju institucija BiH, Izvještaj o finansijskoj reviziji Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine za 2010. godinu, 01-03-08-16-1-522 /11 (Sarajevo: Ured za reviziju institucija BiH, 2011); i Ured za reviziju institucija BiH, Izvještaj o finansijskoj reviziji Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine za 2010. godinu, 01/02/03-08-16-1-456 /14 (Sarajevo: Ured za reviziju institucija BiH, 2014), http://www.revizija.gov.ba/revizioni_izvjestaji/Default.aspx?langTag=bsBA&indGod=&template_id=82&pageIndex=1 (stranica posjećena 16. 5. 2016).

učinkovitog izvršavanja dužnosti”.²¹ Na kraju, ovakva je odredba u potpunoj kontradikciji sa odredbom člana 3 (stav 3) aktuelnog Prijedloga zakona, kojim se, pored ostalog, eksplicitno predviđa i finansijska neovisnost Institucije.

U elaboraciji međunarodnih standarda u ovoj oblasti, Pododbor ICC-a za akreditaciju navodi da “nacionalna institucija za ljudska prava mora imati odgovarajuća sredstva kako bi garantirala nezavisnost i sposobnost institucije da slobodno određuje svoje prioritete i aktivnosti... [da mora imati] dovoljnu količinu sredstava za aktivnosti predviđene mandatom”, te uživati “potpunu samostalnost u definiranju svog budžeta”.²² Tako se i u posljednjem dokumentu Pododbora ICC-a za akreditaciju, koji se odnosi na situaciju u Bosni i Hercegovini, navodi da finansijska autonomija Institucije ombudsmana za ljudska prava BiH nije osigurana i “da bi trebala postojati zasebna budžetska linija kojom [Institucija] apsolutno upravlja i koju kontrolira”.²³

Praksa drugih zemalja također pokazuje da je finansijska autonomija državne institucije za zaštitu ljudskih prava široko prihvaćen standard u ovoj oblasti. Pritom, finansijska autonomija te institucije može biti osigurana ili barem unaprijeđena na različite načine. U nekim zemljama, poput Danske, Slovenije ili Ukrajine, institucija ombudsmana može direktno podnijeti prijedlog budžeta parlamentu. U mnogim drugim državama, budžet institucije ombudsmana čini zasebnu stavku u ukupnom državnom budžetu, odvojenu od izdvajanja za druge državne institucije.²⁴ U Makedoniji, naprimjer, parlament čak i odvojeno glasa o budžetu tamošnje institucije ombudsmana, na taj način dodatno naglašavajući njenu neovisnost.²⁵

Treba istaći da takvo rješenje, kao što je poznato, ne bi bilo novo ni u Bosni i Hercegovini. Slična budžetska procedura koja predviđa direktnu komunikaciju Institucije sa Predsjedništvom BiH, odnosno Parlamentarnom skupštinom BiH, i direktnu kontrolu nad vlastitim budžetom predviđena je, npr., za Ustavni sud BiH²⁶, kao i za Ured za reviziju institucija Bosne i Hercegovine²⁷.

Stoga predlažemo da se Instituciji ombudsmana osigura budžetska procedura po uzoru na Ustavni sud BiH ili Ured za reviziju institucija BiH, jer samo takva procedura jeste u skladu sa međunarodnim standardima i dobrom praksom u ovoj oblasti u drugim zemljama. Samo će takva procedura osigurati da Institucija samostalno određuje prioritete u svom radu i, na kraju, zadrži akreditirani “A” status, prema međunarodnoj klasifikaciji, kao jedan od rijetkih uspjeha institucionalnih reformi u Bosni i Hercegovini.

²¹ “Zakon o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine”, *Službeni glasnik BiH* 19/02, 35/04 i 32/06, član 39.

²² ICC, General Observations of the Sub-Committee on Accreditation, para. 1.10; Adekvatno finansiranje državnih institucija za ljudska prava (fusnota 2, supra).

²³ ICC, Report and Recommendations of the Session of the Sub-Committee on Accreditation.

²⁴ Kucsko-Stadlmayer, *European Ombudsman-Institutions*, str. 16.

²⁵ “Law on the Ombudsman, Republic of Macedonia”, *Official Gazette of the Republic of Macedonia* 60/03, član 48, http://ombudsman.mk/EN/public_relations/informations_of_public_character.aspx (stranica posjećena 16. 5. 2016).

²⁶ Vidjeti, “Pravila Ustavnog suda BiH”, prečišćeni tekst, *Službeni glasnik BiH* 22/14 i 57/14, član 77.

²⁷ Vidjeti, “Zakon o reviziji institucija Bosne i Hercegovine”, *Službeni glasnik BiH* 12/06, član 5.

Ova publikacija je objavljena uz podršku američkog naroda preko Američke agencije za međunarodni razvoj (USAID). Partnerske organizacije su odgovorne za njen sadržaj i stavovi koji su u njoj izneseni ne odražavaju stavove USAID-a ili Vlade Sjedinjenih Američkih Država, niti Fonda otvoreno društvo BiH.

USAID
OD AMERIČKOG NARODA

Fond
otvoreno društvo
Bosna i Hercegovina

Policy memo je objavljen u okviru projekta “Jednakost za sve: Koalicija organizacija civilnog društva protiv diskriminacije”, koji u partnerstvu implementiraju Mediacentar Sarajevo, Analitika – Centar za društvena istraživanja, Prava za sve i Vaša prava BiH. Projekat finansiraju USAID i Fond otvoreno društvo BiH.

Analitika - Centar za društvena istraživanja je nezavisna, neprofitna, nevladina organizacija, koja se bavi istraživanjem i razvojem javnih politika u širem smislu. Misija Analitike je da na osnovu kvalitetnih istraživanja i odgovarajuće ekspertize ponudi relevantne, inovativne i praktične preporuke usmjerene na promoviranje inkluzivnih i boljih javnih politika, kao i na ukupno unapređenje procesa njihovog donošenja.

Hamdije Kreševljakovića 50, 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina
info@analitika.ba
www.analitika.ba